

Forfatter: Brorson, Hans Adolph

Titel: Troens rare Klenodie, 1.-2. del. - 1951

Citation: Brorson, Hans Adolph: "Troens rare Klenodie, 1.-2. del. - 1951", i Brorson, Hans Adolph: *Troens rare Klenodie, 1.-2. del. - 1951*, 1951-56, s. 27. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brorson01-shoot-idm140726736645328/facsimile.pdf> (tilgået 07. maj 2024)

Anvendt udgave: Troens rare Klenodie, 1.-2. del. - 1951

2. Jule-Psalmer.

Nr. 5.

Saa lader os dog gaae over til Bethlehem, Luc. 2. v. 15.

Mel. Hiertelig mig nu længes.

Bort! verdens jule-glæde
 Af hvert et huus og sind,
 Hver følge nu og træde
 Til barnet JESum ind,
 Bort syndig legestue!
 Vi vil i stalden gaae,
 I Bethlehém at skue
 Vor JESu hvile-vraa.

2. Bort syndens natte-veje,
 Som man tilforne gik!
 Hver hielpe at udfeye
 Den gamle jule-skik,
 At dantse og at stime
 I verdens syndig iid,
 Hvor kunde det sig rime
 Med JESu fødsels tid.

3. Hvor kunde nogen mene,
 Som har naturlig sands,
 At vi vor GUD kand tiene
 Med syndig drik og dants;
 Skal jule-festen være
 Til JESu lof og priis,
 Saa lad ham faae sin ære
 Paa lovlig christen-viis.

Nr. 5. Aff. 1, 3: hver følge nu og træde] hver følge nu med Glæde A. 2, 1: syndens] Syndens A. 3, 6: lof] lov A¹ 3.

Nr. 5. Original. — 1, 5: lege-stue] stue, hvor der holdes leg og dans, = julestue, jfr. 6, 3: jule-leg samt Holberg, Jule-stue, og Christian Vs. sk. lov 6, 3, 11: »Al letskædig og forargelig Lægen om Jul, eller andre Tider, og Fastelavns-Løben forbydis strengeligen, og bør alvorligen at straffis.« I en embedskrivelse, udstedt i Tønder 25. aug. 1728 af amtmænd J. G. v. Holstein og provst J. H. Schrader, Brorsons ven, forbydes »die heydnische Juel Spiele, ... die Fastnachts-Spiele, und andere sündliche und böse Versamlungen« (Kgl. Bibl., Holstein-Ledreb. saml. 215 fol.), jfr. nr. 27. — 2, 5: stime] flokkes på en støjende måde, — 3, 2: sands] fornuft.

4. Det er: andægtig være
 I daglig bøn og bod,
 Ham frydelig at ære
 Af gandske herte-rod,
 Hans ord at overveye,
 At spæge kjødets lyst,
 Hans svage lemmer pleye
 Med villig hjælp og trøst.

5. Hver andre at formane 12
 Til fyrighed og fliid
 Paa livets trænge bane
 I naadens korte tiid,
 For alting vel betænke,
 At GUD i evighed
 Sin Søn har vildet skenke
 Til os paa jorden ned.

6. Hvo det vil trolig gjøre,
 Faaer neppe tiid engang
 Om jule-leeg at høre
 For idel bøn og sang,
 Hand setter plat til side
 Al verdens lyst og pragt,
 Og kun af ham vil vide,
 Som blev i stalden lagt.

7. Saa lad dig derfor raade,
 Min elskte menighed!
 At skjønne paa den naade,
 Som GUD os har betæed,
 Hverandre at formane
 Til hertens bøn og bod,
 At denne slæmme vane
 Kand rykkes op med rod.

8. Vel an, vi os vil samle
 I JESU Christi navn.

4, 6: *kjødets*] *Kjødetsens A.* 5, 3: *beets*] *Livsens A.*

4, 6: *spæge*] *kye, tæmme.* — 4, 7: *Kristi lemmer*] *menighedens medlemmer, 1. Kor. 12, 27; Ef. 5, 30.* — 8, 5: *plaf*] *fuldstændig.* — 7, 4: *betæed*] *vist.*

De unge med de gamle
Skal løbe ham i favn;
Hand er vor jule-gave,
Vor glæde, lyst og liv,
I ham vi og vil have
Vor jule-tidsfordriv.

9. O Jesu! dig at finde
Er vores fulde agt;
Ach! giv os ret i sinde,
At gaae med samled magt
Din krybbe at beringe
Med hiertens tak og troe,
At psalmerne kand klinge
I hver mands huus og boe!

Nr. 6.

13 *Ære være Gud i det høieste, og fred paa jorden, i menntskene en velbehagelighed. Luc. 2. v. 14.*

Mel. Et lidet barn saa lystelig.

I denne søde jule-tiid
Bør man sig ret fornøye,
Og bruge al sin konst og fiid,
Guds naade at opbøye,
Ved den, som er i krybben lagt,
Vi vil, af gandske siel-magt,
I Aanden os forlyste,
Din løf skal høres, Frelsermaud,
Saa vidt og bredt i verdens land,
At jorden den skal ryste.

9, 8: *hver mands] hvermands A.*

Nr. 6. *AD¹⁻⁷. 1, 2: tør for AD²⁻⁴, ret] at J67. 1, 8: løf] løv AD². 4-7.*

9, 5: *beringe] omringe.*

Nr. 6. Original. — 1, 2: *tør] har lov til; sig fornøye] Dette udtryk har hos Brorson en højere betydning end i nutidsproget, hvor det at fornøje sig lig-ger nær ved det at more sig. Vi finder det i nr. 181, 1 om åndelig glæde: Øn-sker du i at din møde Dig at glæde og fornøye, Elsk din Jesus, intet mere, Saa skal du og see: det skeer. He:ll svarer nr. 178, 3, hvor der siges til Jesus: Du mit øyes lys og øye Skal mit hierte nok fornøye, og nr. 1, 2, hvor Her-rens brud får det budskab: Vær fornøjet, Gud har dig høyt ophøjet.*

2. En liden Søn af Davids rod,
Som er og Gud lillige,
For verdens synders skyld forlod
Sit søde himmerige,
Det var ham svart at tænke paa,
At verden skulde undergaae,
Det skar ham i hans hierte,
I saadan hiertens kierlighed
Hand kom til os paa jorden ned,
At lindre vores smerte.

3. Vor tak vi vil frembaere da,
Endskiønt den er kun ringe,
Hosanna og halleluja
Skal allevegne klinge;
Guds ark er kommen i vor leyr!
Thi synge vi om fryd og seyr,
Mens hiertet sig kand røre,
Vi synge om den søde fred,
At helvede skal skielve ved
Vor jule-sang at høre.

4. Gud er nu ikke længer vred,
Det kand vi deraf vide,
At hand har sendt sin Søn her ned,
For verdens synd at lide,
Det vorde vidt og bredt bekiendt!
At Gud sin Søn for os har sendt
Til jammer, vee og vaade, 14
Hvo vilde da ey være fro,
Og lade al sin sorg heroe
Paa JEsu søde naade?

5. Som natlen aldrig er saa sorl,
Den jo for solen svinder,

3, 6 og 8: *synge*] *slinge* *AD-3*. 4, 5: *verde*] *verder* *J*. 4, 7: *vee*] *uu* *AD-3*.

3, 3: *hosanna*] *frels dog*, hebraisk *festråb*, Mt. 21, 9; *halleluja*] *pris Jah* (Jahve). — 3, 5: *Guds ark er kommen i vor leyr*] 1. Sam. 4, 5: "Da Herrens pagts ark kom til lejren, da skreg al Israël med et stort frydeskrig, så at jorden rystede derved." — 3, 9: *af*] *så at*.

Saa farer al min kummer bort,
 Naar jeg mig rei besinder:
 At Gud saa hiertens inderlig
 Af evighed har elsket mig,
 Og er min broder vorden,
 Jeg aldrig glemmer disse ord,
 Som klingede i engle-koor:
 Nu er der fred paa jorden!

6. Og blandes end min fryde-sang
 Med graad og dybe sukke,
 Saa skal dog korsets haarde tyng
 Mig aldrig munden lukke;
 Naar hiertet sidder meest beklemt,
 Da bliver frydens harpe stemt,
 At den kand bedre klinge,
 Og knuste hierter føle best,
 Hvad denne store fryde-fest
 For glæde har at bringe.

7. Halleluja, vor striid er endt,
 Hvo vilde mere klage?
 Hvo vilde mere gaae bespændt
 I disse fryde-dage?

5, 10: der] her J 6-7. 5, 7-10: at den kaud . . . bringe! At dend kand bedre lyde. Saa Kaarsel selv, naar Jesus vil, Maa ogsaa hjælpe Sielen til Med Psalmer ad udbyrde A. — V. 7 findes ikke i A. Verset har dog været kendt, inden det 1730 fremkom i J. I Johanna Christiana Riises (senere Brorsons anden hustru) eksemplar af A findes det håndskrevet i følgende form: Hallelujah, vor striid er endt Hvem vilde mere klage Hvo vilde mere gaae bespændt I disse fryde dage, Stung høit i sky Gudtz kirke flock Hallelujah nu har ieg nock Den lyst har Ingen Ige, Hallelujah. hallelujah. Gudtz Saa er min ieg gaar herfra Med ham til himerige. Og i Pontoppidans salmebog, 1740, hvortil Brorson må have levetret verset, inden *Troens rare klenodie* endnu var udkommet, hedder det i 7, 7: *den lyst er uden Ige*, og i 7, 9: *jeg gaaer herfra*. Nærmere herom i L. J. Koch, *Brorson-Studier*, 1938, s. 63 ff.

7, 8: bespændt] beklemt. — I salmens oprindelige skikkelse, hvor den endte med v. 8, passende slutningen ikke rigtig til begyndelsen. Medens de første vers var menighedens festsang, trådte dette præg tilbage i det trøstende slutningsvers, som havde individuel karakter og end ikke nævnte jule. Brorson har følt dette. Derfor har han dels ændret v. 6, så det kom til at tale om *denne store frydefest*, dels digtet v. 7 til. Det nye slutningsvers genoptager den jublende tone fra salmens første del, og den får derved helt karakteren af den store kirkesalme. Det er ikke en enkelt eller en lille kreds, vi hører synge. Det er hele den kristne kirke. I v. 1 hedder det: *Din lof skal høres, Frelsmand, Saa blåt og*

Syng høyt i skye, Guds kirke-flok:
 Halleluja, nu lur jeg nok,
 Den fryd har ingen lige,
 Halleluja, halleluja,
 Guds Søn er min, jeg vil herfra
 Med ham til himmerige.

Nr. 7.

I skol finde et spædt Barn svøbt liggende i Krybben. Luc. 2. V. 12.

Med. Jeg raaber fast o HERRE.

Mit hierte altid vanker
 I JESU fyde-rum,
 Did samles mine tanker 15
 I deres hoved-sum.
 Der er min længsel hiemme,
 Der har min troc sin skat,
 Jeg kand dig aldrig glemme,
 Du søde jule-nat.

2. Du mørke stald skal være
 Mit hiertes fryde-slot,
 Der kand jeg daglig lære,
 At glemme verdens spøl,
 Der kand jeg best besinde,
 Hvori min roes bestaar,

7, 5: syng] slyng J²⁻³.

Nr. 7. *Alt-7*. 2, 5: besinde] befinde J²⁻³, vel en trykkefej. 2, 8: til herte] til hertet *Alt-7*.

bredt i verdens lur, At jorden den skal ryste, i v. 3: Vi syng om den søde fred, At helvete skal skistes ned. Vor jule-sang af hør, og her til svarer nu i v. 7: Syng høyt i skye, Guds kirke-flok: Halleluja, nu har jeg nok o. s. v. De skønne trostende v. 8 er blevet til en episode, hvor den enkelte, der vander sig under korset, drages des inderligere ind i kirkens frydefest.

Nr. 7. Original. Salmen viser påvirkning fra Elias Naur's »Jeg raaber af det dybe«, Aandelig Jule-Stue, 1880, tilføj s. 11 (P. Severinsen i Studentehjemmets Julchog, 1912, s. 84 f. g.; E. Frandsen, Brorsons Julealmen, 1932, s. 20) og vistnok fra Kingos »Alle ting er underlige«, særlig i v. 9 (Kingo v. 7); himmel-helt som rim på felt i v. 6 er fra Kingos »Som den gyldne sol frembryder«, v. 2, og stjerne-falder lærde i v. 8 fra L. Thura, Adskillige poet. Sager, 1721, s. 172 (P. Diderichsen). — 2, 5: besinde] overveje, betænke. — 2, 8: hvori min roe bestaar] Måske menes der: i det intet: jeg har ingenting at ruse mig af; det forstår jeg bedst, når det går op for mig, hvor stort et offer der måtte til for min frelse: naar JEsu krybtes minde Mig ret til hertes gaver. Snarere menes der dog, at min roe består i, at Jesus for min skyld har fornedret sig så dybt; så meget har han agtet mig værd.

Naar JEsu krybbes minde
Mig ret til hierte gaar.

3. Men, ach! hvad skal jeg sige,
Naar jeg vil tænke paa,
At Gud uf himmerige
I stalden ligge maa,
At himlens fryd og ære,
Guds væsentlige ord,
Skal saa foragtet være
Paa denne slumme jord.

4. En perle, der forgiettes,
Saa nøye ledes op,
Den blanke demant settes
I gylden krones top:
Man kaster ey en drue
Blant tørre grene ned:
Skal jeg min Gud da skue
I saadan usefthed?

5. Hvi skulde herre-sale
Ey for dig pyntet staae?
(Du havde at befale,
I hvor du pegle paa,)
Hvi lod du dig ey svøbe
I lyset som et haand,
Og jordens konger løbe,
At kysse paa din haand?

6. Hvi lod du ey udspende
En himmel til din telt,
Og stjerne-fakler brænde?
O store himmel-helt!
Hvi lod sig ey til syne
En mægtig engle-vagt,

3, 1: *men* mens A (gammel stæform til men).

3, 6: *Guds væsentlige ord*: Kristus som Guds ord (meddelelsesmiddel), der selv ejer guddomsvesen som Faderen, Joh, 1, 1, 14.

Det er ey fremmed hellig,
Du har det selv jo kjøbt,
Saa skal du blive troelig
Udi mit hierte svøbt.

11. Jeg vil med palme-grene
Dit hvile-sted bestrøe,
Min brudgom, dig allene
Jeg leve vil og døe.
Kom! lad min siel erlange
Sin rette qvæge-slund,
At kysse tusind' gange
Din søde rosen-mund.

Nr. 8.

17 Denne er dommen, at lyset er kommen i verden, og menneskene
elskede mere mørket end lyset, thi deres gerninger
være onde. Joh. 3. v. 19.

Mei. Na vel an vær frisk til møde.

Hvordan lakke vi vor HÉRre,
For hand gav sin Søn herred,
Mange skjønné lidt, desværre!
Paa saa stor en kjerlighed,
Deres onde synde-lyst
Dekke de med naadens trøst,
Vil af JESu intet lære,
Og dog sande christne være.

2. Vist nok, ingen siæl fordømmes,
Naar man paa sin JESum troer,

Nr. 8. A17-7. 1,3: desværre] disse være A. 1,6: dekke] dekker A. 2,1: ingen siæl
fordømmes] ingen skal fordømmes J2-7.

11,3-4: dig allene Jeg leve vil og døe] Rom.14,7-8: »Ingen af os lever for sig
selv, og ingen dør for sig selv; thi både dersom vi lever, lever vi for Herren, og
dersom vi dør, dør vi for Herren». I ældre tid oversatte man: »lever sig selv...
dør sig selv; ... dersom vi lever, lever vi Herren, og dersom vi dør, dør vi Her-
ren». Dette ligger til grund for Brorsons udtryk. — 11,5: erlange] opnå.
Nr. 8. Original.

Naadens kilde uldrig tømmes,
 Naaden er og bliver stoer,
 Men det er en afsagt dom:
 Siden JEsus til os kom,
 Skal man sig fra synden vende,
 Eller ogsaa evig brænde.

3. At du vil i dine lyster
 Fare fort, som du er van,
 Og dig dog ved JEsus trøster,
 Gaer i evighed ey an:
 Kiere hierte, eet af toe,
 Enten udi bøn og troe
 Syndens vey at flye og hade,
 Eller lide siel-skade.

4. Lyset er i verden kommen,
 Veedst du ogsaa, at du troer?
 Hør du nogen lidt fornommen,
 At din JEsus i dig boer?
 Har hans naade-stralers kraft
 I din siel sin virkning haft?
 Kand du i dit hierte finde,
 At der er et lys derinde?

5. Hvordan gaaer man dog og drømmer 18
 Udi saadan vigtig sag,
 Og i sikkerhed forsømmer
 Naadens dyrebare dag,
 Sagen burde vides vist,
 Mens der end er bedrings frist,
 Evig evighedens tanke
 Bør jo vore sandser sanke.

3, 7: syndens] Synnsens A. 4, 2: veedst du] veedstu AD². 4, 5: naade-stralers] naades stralers J²⁻⁷. 4, 6: haft] haat J²⁻⁷. 5, 7: evighedens] Eoighedsens A.

5, 5: sagen burde vides vist] man burde have vished om, hvor man står. — 5, 7-8: Meningen er: Tænker på evigheden bør stadig sanke vore sandser og vort sind med dets overvejelser.

6. Bort du syndens fæle taage,
 Salans helved-sortes magt!
 Det er tiid engang at vaage,
 Og at passe paa sin vagt;
 Det er tiid at sandse vel,
 Og at sørge for sin siel,
 Det er tiid at forekomme
 HErrrens grumme vredes-domme.

7. Gud, som lyset lod opklare
 Udi naadens blide aar,
 Vil og ingenlunde spare
 Dem, som samme lys forsmaaer;
 Vil du vende ryggen til,
 Gud dig fra sig støde vil;
 Vil man ikke lyset kiende,
 Skal man sig paa lyset brænde.

8. Lad din naades glands oprinde,
 Søde JEsu, at jeg maa
 Derved altid veyen finde,
 Som jeg bør at vandre paa,
 Vær min formand, at jeg ey
 Kommer paa den brede vey,
 Eller fra dit fodspor viger,
 Før jeg ind i himlen stiger.

Nr. 9.

Mel. Fryd dig du Christi brud.

Frisk op! endnu engang,
 Vi vil med bøn og sang
 I Aanden os foreene,
 At synge, hvad vi mene:

6, 1: *syndens*] *Syndens* A. 7, 4: *dem*] *den* JJ-; 8, 8: *for*] *for* A.
 Nr. 9. *AJJ-7*. 1, 4: *synge*] *singe* *AJJ-3*.

6, 6: *sandse vel*] *besinde sig*. - 7, 1: *opklare*] *skinne frem*. - 8, 5: *formand*] *anfører*.
 Nr. 9. Original.

Vor riigdom, lyst og ære
Skal JESus ene være. 19

2. Gak sorrig-fulde sind,
Gak med i stalden ind,
Gud vil sin Søn dig skenke,
Hvor kand du dig da krænke?
Vor riigdom, lyst og ære
Skal JESus ene være.

3. Du stolte, bøy dig ned
I hiertens ydmyghed,
Besec de ringe sager,
Som Gud til takke tager:
Vor riigdom, lyst og ære
Skal JESus ene være.

4. Du gierige, din skat
Blev født paa jule-nat,
Lad riigdom dig ey blinde,
Men see du ham kand finde:
Vor riigdom, lyst og ære
Skal JESus ene være.

5. Vellystige, du maa
I stalden ogsaa gaae,
Bort onde lysters brynde,
Besec din JESu ynde:
Vor riigdom, lyst og ære
Skal JESus ene være.

6. Du arme, syng og siig:
O jeg er meer end riig!

2, 4: hvor kand du dig da krænke? | hvor kand du dig at krænke? A. 4, 2: født | født AJ²⁻². 6, 1: syng | siing AJ²⁻⁵.

1, 5-6: Dette omkvæd er en genklang fra den gamle salme •Fryd dig, du Christi brude, hvor det lyder: •Hosianna, hæder og ære Skal denne vor konning være.
2, 4: dig krænke | plage dig selv. — 6, 1: arme | fattige. — 6, 4: paller | pjalter.

Jeg har i stalden funden
Min skat i palter bunden.
Vor riigdom, lyst og ære
Skal JESus ene være.

7. Du rige, tænk dig om
Ved JESu fattigdom,
See til, du ey forglemmer
Din Frelser's arme lemmer:
Vor riigdom, lyst og ære
Skal JESus ene være.

20

8. I gamle, lister hen
Til eders siele-ven,
Gaaer ogsaa med I unge,
Af hiertens grund at siunge:
Vor riigdom, lyst og ære
Skal JESus ene være.

9. Hvert ægte-par i sær
Ved denne fryde-færd
De unge vey skal vise,
Guds kiertighed at prise:
Vor riigdom, lyst og ære
Skal JESus ene være.

10. Og I velsigned' smaa
Skal ey tilbage staae,
I HERRens huus og hiemme
Opløfter eders stemme:
Vor riigdom, lyst og ære
Skal JESus ene være.

11. Saa skal ey korsets tvang,
Ey døden selv engang
Os fra vor JESu rive,
Men det skal derved blive:

11, 3: JESu] JESum AJ:

Vor riigdom, lyst og ære
Skal JESus ene være.

Nr. 10.

Jeg er en rose i Saron, Cant. 2, v. 1.

Mel. Med sorgen og klagen etc.

Den yndigste rose er funden
Blant stiveste torne oprunden,
Vor JESus den deyligste pøde
Blant syndige mennesker grode.

Nr. 10. *Alt. 1, 4: mennesker] mennesker J. 67.*

Nr. 10. Original. Salmen viser påvirkning fra Elias Naurs »Jeg kaster mig ned og bejamer«. Ziens Sange og Sætte, 1688, s. 50 flg. (Niels Møller i Edda, 1918, s. 94 flg.; E. Frandsen, aof. skr., s. 21 flg.). — Overskriften: cont.] canticum, Hejsangen. Brorson forstår ordene: »Jeg er en rose i Saron« som tal af brudgommen i Hejsangen, altså følge hans opfattelse som Kristi ord. I virkeligheden er det sikkert brudens ord; men der har dog været adskillige fortolkere, som har taget dem om brudgommen. Denne opfattelse møder vi også hos Kingo, der i julesalmen »Op herte, op med fyrrig træ« tiltaler Jesusharvet som »du Saron dellig rosen-knop«. — 1, 3; pøde] Betydningen af dette ord er yderst vigtig for forståelsen af salmen. To betydninger er tænkelige: 1) pødekvist, 2) ung plante. Skulle den første give mening, måtte tanken være den, at Jesus er indpødet på menneskeslægters træ. Herfor kunne man anføre 4, 3-4: *At rense og gandske forsæde Vor ventes fortervede grøde*; men 4, 1 taler imod, idet der står: *Da lod Gud en rose opskyde*; der er altså tænkt på en rose, der vokser op af jorden, og ikke på en indpøding, der foretages ved et træ. Selve de to linier 1, 3-4: *Vor JESus den deyligste pøde Blant syndige mennesker grode*, tyder også i anden retning; de siger, at han voksede op som en blandt de andre; det er ikke indpøding. Og heller ikke 5, 4, hvor det hedder, at Jesus giver *vedske i nærtene*, lader sig tilpasse til tanken om forødling af et træ. Vi må derfor foretrække den anden betydning; ung plante. Det finder vi hos Brorson i hans prædiken om Jesu første åbenbarelse efter opstandelsen (Svanesang, 1765, s. 116), hvor han siger: »Maria Magdalena er som en dejlig Pøde, der har slået dybe Rodder, hvilken ej allene kan bestaae, men endogsaa voxe, bunde ved Hæp og Sud-Skin«. Billedet her i salmen er så holdt i en vis ubestemthed. Der er ikke sagt noget om måden, hvorpå rosen indvirker på de andre vækster. Det er vel blot ved at være der. Det er ved at gro blandt syndige mennesker (v. 1), at den renser og forsæder den fortervede grøde. I det hele må man ierstå, at rosenbilledet slet ikke gør sig gældende som en gennemført allegori. Det er ikke engang fastholdt gennem alle salmen; i v. 5 blander tanken om at bære yndige frugter — altså et helt andet billede — sig ind, jfr. 2, 2. Rosenbilledet virker ved sin stemning og behersker på den måde salmen; men det udnyttes ganske frit under vekslende former: *roserne tørre i dale*, 8, 4; rosen som *smukke*, v. 9 og 10). Andre opfattelser hos Hans Brix, Tønen fra Himlen, 1912, s. 18 flg.; Niels Møller, aof. skr., s. 86 flg.

2. Alt siden vi tabte den ære,
Guds billedes frugter at bære,
Var verden forvildet og øde,
Vi alle i synden hordløde.

3. Som tidsler ey mere kand due,
End kastes i brændende lue,
Saa tiente ey verden til andet,
End vorde ved ilden forbandet.

21 4. Da lod Gud en rose opskyde,
Og sæden omsider frembryde,
At rense og gandske forsøde
Vor vextes fordervede grøde.

5. Saa blomstrer Guds kirke med ære,
Og yndige frugter kand bære,
Thi JESus dens grøde opliver,
Og vedske i vexterne giver.

6. Al verden nu burde sig fryde,
Med psalmer mangfoldig udbryde,
Men mangen har aldrig fornommen,
At rosen i verden er kommen.

7. Forhærdede tidsel-gemøtter,
Saa stive som torne og støtter,
Hvi holde I eder saa ranke
I stoltheds fordervede tanke?

6, 3: *mangen*] *mange* A. 7, 1: *tidsel-gemøtter*] *tidsel-gemøtter* 11-7. 7, 2: *støtter*] *støtter* 11-2.

2, 1: *alt siden*] ligo *siden*. — 2, 2: *Guds billede*] 1. Mos. 1, 26-27; med *de frugter*, som folgte af at være skabt i *Guds billede*, menes livet i lydighed mod Gud, som det blev lært før syndefaldet, jfr. nr. 87, 2-4; 89, 1-4. — 2, 4: *vi alle*] der menes: alle mennesker, *lær frelseren kæn*. — 4, 1-2: *sæden*, der ligesom *en rose* betegner Jesus, er det kænliche bibelske udtryk: kvindens sæd (afkom), 1 Mos. 3, 15, Abrahams sæd, 1. Mos. 22, 18, Davids sæd, 2. Sam. 7, 12, opfattet om den forjættede Messias, Gal. 3, 16; *omside* hentyder til den lange forventningstid under den gamle pagt.

8. Ach søger de nedrige steder,
I støvet for Frelseren græder,
Saa faae I vor JEsu i tale,
Thi roserne voxer i dale.

9. Nu, JEsu, du stedse skal være
Min smykke, min rose og ære,
Du gandske mit hierte betager,
Din sødhed jeg finder og smager.

10. Min rose mig smykker og pryder,
Min rose mig glæder og fryder;
De giftige lyster hand døder,
Og korset saa lifflig forsøder.

11. Lad verden mig alling betage,
Lad tornene rive og nage,
Lad hieertet kun daane og briste,
Min rose jeg aldrig vil miste.

Nr. 11.

En liden Psalme for børnene.

*Have I aldrig læst, at af de umyndiges og titendes mund skal du
berede en lof, Math. 21. v. 16.*

Mel. Ach levende Gud, jeg bekiender for.
Eller og: JEsu søde bukommelse.

22

Her kommer dine arme smaa,
O JEsu, i din stald at gaae,
Oplys enhver i siel og sind,
At finde veyen til dig ind.

2. Vi løbe dig med sang imod,
Og kysse støvet for din fod,

8, 3: faae] faar AJ? 8, 4: noze] noer A.
Nr. 11. AJ?-?. 2, 2: kysse] kysser A.

8, 1: nedrig] lavtliggende. -- 9, 4: finder] føler.
Nr. 11. Original. Salmen har samme verserindl som Elias Naur's Julepsalme »Op
Siæl! op Hierte, skynd dig frem«, Aandelig Jule-Stue, 1609, s. 6. Hg., og v. 7 viser
påvirkning fra denne salmes v. 15.

O salig stund! o søde nat!
Da du blev født, vor siele-skat.

3. Velkommen fra din himmel-sal,
Til denne verdens græde-dal,
Hvor man dig intet andet hød
Eud stald og krybbe, kors og død.

4. Af verden stod i satans pagt,
Da brød vor JESus frem med magt,
Og reev os ud med blodig haand
Af alle vore fienders baand.

5. Men, JESu, ah! hvor gaer det til,
At dog saa faae betænke vil
Den synderlige kjerlighed,
Der drog dig til vor jammer ned.

6. Saa drag os gandske til dig hen,
O søde fromme siele-ven,
At hver af os saa inderlig
I troen maa omfavne dig.

7. Vi kysse dig med suk og bøn,
Du himmel-søde Jomfru-Søn;
Din søde mund og rosen-kind
Har taget siel og hierte ind.

8. Lad verden ey med al sin magt
Os rokke fra vor daabes-pagt,
Men giv, at al vor længsel maa
Til dig, til dig allene staae.

2, 4: blev født] blevst fød A11-3. 7, 1: kysse] kysser A. 8, 2: daabes-pagt] daabes pagt J1-7.

5, 3: synderlig] særlig, mærkelig. — V. 7 kan forstås ud fra Højsangens elskovsbillede: Kristus som brudgommen; men det er dog rimeligere at forstå det ud fra overskriften »En hden Psalme for børnene«, så tanken er, at børnene står omkring krybben og beundrende betragter det lille Jesusbarn, som de så kysser med suk og bøn.

9. Saa skal det skee, at vi engang 23
 Blant alle helgens fryde-klang,
 I himlens søde paradiis
 Skal prise dig paa engle-viis.

10. Her staae vi nu i flok og rad
 Om dig vor skjønnne hierte-blad,
 Ach! hielp at vi og alle maae
 I himten for din throne staae.

Nr. 12.

Immanuel! vi synge dig,
 Du livets fyrste, frydelig,
 Du himmel-rose, jomfru-søn,
 Vor skiold og meget store løn!
 Halleluja.

2. Din elskelige kirke-bruud
 Af alle kræfter bryder ud,
 At du, vor længsel, endelig
 Saa sød og mild indfinder dig.
 Halleluja.

3. Du høyt forønskte salighed,
 Du alle frommes øye-meed,
 Af mangen konge og prophet
 Saa gierne længe siden seet.
 Halleluja.

10, 1: staae] staar A.

Nr. 12. BJ¹⁻². 1, 1: synge] stange BJ²⁻³. 1, 2: fiets] Lifsens B.

10, 2: hierte-blad] det inderste blad hos planten.

Nr. 12. Oversættelse. Wir singen dir, Immanuel. P. Gerhardt, Schr. s. 49. — 1, 1: Immanuel] Gud med os, benevnelse for Kristus, Es. 7, 14; Mt. 1, 23. — 1, 4: 1. Mos. 15, 1. — 2, 1: elskelig] elsket; kirke-bruud, kirken som Kristi Brud. — 2, 2: bryder ud] udbræder, nemlig i jubel. — 2, 3: ø] ford!

4 Ach! at dog himlens hvelning brast,
Og hielp af Zion kom med hast,
Da skulde Jakob glæde sig,
Og møde ham med fryde-skræg.
Halleluja.

5. Nu du est her, der ligger du,
Vi see dig alt i krybben nu,
Est hiden, og gjør alting stort,
Har intet, som har alting giort.
Halleluja.

6. I fremmed huus du ligge vil,
Som alle himle høre til,
Og drikker melk af moders bryst,
Som sely est alle englers lyst.
Halleluja.

24

7. Du kalder sielene din skat,
Dog af de fleste est forhadit,
Herodis hær vil see dit blod,
Endskiønt du est saa hierte-god.
Halleluja.

8. Men jeg uværdige, din braud,
Jeg siger frit min mening ud,
Jeg elsker dig, mens jeg er til,
Dog ey saa meget, som jeg vil.
Halleluja.

9. Jeg vil, men kræfter seer jeg ey,
Dog siger du mig ikke ney,

4, 1: *hvelning*] *hvelning* J⁵⁷. 5, 2: *see*] *see* B. 7, 3: *Herodis hær*] *Herodes hær* J⁵⁷; originalen har: Herodis heer.

V. 4: Es. 64, 1; Sl. 14, 7. Verset er de gamle kongers og profeters hængselaråh, altså fortsættelse af tanken i 3, 3-4. -- 4, 3: *Zion*] her om Guds hellig. -- 4, 3: *Jakob*] Israel, 1. Mós. 32, 28. -- 5, 4 og 6, 2, 4: *som*] *da*, *som*. -- 9, 1: *jeg vil* ... *ey*] *jeg vil elske dig*, men har ikke kraft til den rette kærlighed.

Mit arme herte kand og maa
Saa mild en JEsus ey forsmaa.
Halleluja.

10. Har du dig selv saa svag dog giort,
Kast bort, hvad verden agter stort,
Varst fattig og til takke tog
Med saudan ringe betle-krog.
Halleluja.

11. Du sov jo paa den bare jord,
Din krybbe var jo ikke stor,
Den stald, og hvad dig meer befaldt,
Var slet og ringe over alt.
Halleluja.

12. Jeg derfor har saa glad et mod,
Du skal og see mig an for god,
Saa drag mig med dit milde sind
I stalden til dig trøstig ind.
Halleluja.

13. Har jeg end synder uden tal,
Har jeg ey levet, som jeg skal,
O! derfor komst du jo her ned,
At være vores salighed.
Halleluja.

14. Saa favner jeg dig frit, min ven,
Du tager al min jammer hen,
Du lider, slaaer vor død ihjel,
Og retter al vor sag saa vel. 25
Halleluja.

12, 2: skal] skal B. 13, 1: synder] synden BJT.

9, 3-4: saa mild en JEsus er subjekt, mit arme herte objekt. — 10, 2: kast] kastet.
— 11, 3: hvad dig befaldt] hvad der behagede dig o: hvad du valgte, nemlig de
ringe kår. — 12, 2: Du skal og see mig an for god] når du har valgt den øvrige
usselthed, vil du også regne mig for god nok til at være din. — 12, 4: trøstig] til-
lidsfuld, uden at nære betænkelighed. — 13, 3: derfor ... her ned] netop fordi vi
var syndere, kom Jesus til verden. — 14, 2: hen] bort.

15. Du est mit hoved, derimod
Jeg er dit lem, med liv og blod,
Og vil af gandske hiertens fliid
Dig tiene al min lives tiid.
Halleluja.

16. Saa synger jeg frimodig da
Paa jorden mit halleluja,
Men siden i din himmel-sal
Foruden naade klinge skal
Halleluja.

Nr. 13.

Mel. Haand smelter hen etc.

Vor JESus kand ey noget herberg finde
I Bethlehem, sin egen fædre-bye,
Hand iader der i ringe svøb sig binde,
Hvor ellers fæ og faar gaaer ind i lye,
En krybbe er hans første eye,
Det tørre græs og straa hans angennemme lye.

2. Den HERre har sig fattigdom tilegnet,
Som alle gode gaver har i haand,
Og bliver slet blant arme syndre regnet,
Indtil hand sønderriver satans baand,
Nu er her liv for alle døde,
Imens Guds egen Søn paa jorden lod sig føde.

3. Velsignet være HERrens store naade,
Hans store magt til evig minde sat,

16, 1: synger] svinger BJ¹⁻².

Nr. 13. BJ¹⁻⁷. 1, 1: noget] nogen BJ¹⁻³. 2, 6: egen] mangler i BJ¹⁻³.

15, 1-2: Et. 4, 16-18; 5, 30. — 15, 1: derimod] til gengæld.

Nr. 13. Oversættelse. Das JEsulein kan keijne herberg' finden, J. D. Herrnschmidt, Schr. s. 17. — 1, 6: angennem] her: behagelig, yndig (ironisk). — 2, 2: som] han, som. — 2, 3: slet] heit. — 2, 6: (mens] fordi. — 3, 1-2: HERrens store naade... sat] Herrens naade ved Kristi menneskeblivelse er sat som et evigt minde oio, hvad hans magt formår.

Som vidste paa vor jammer bød at raade
 I denne underfulde naades nat,
 Velsignet mørke, uden lige!
 Da lysel selv brød frem af søde Himmerige.

4. Ach lad, o blide lys, vor nat forsvinde, 26
 Oplys den plat formørkede forstand,
 Lær villien det gode ret at finde,
 Tag giften bort af slængens bidske land,
 At vi ey skulde døden smage
 Har du os kjøbt til arv i himlene at tage.

5. Saa vil vi os trods alle fiender fryde,
 GUD har os givet det, ham kjerest var,
 Og lader alle naade-strømme flyde,
 Hvad er der, som hand os ey givet har,
 Saa være ham da ogsaa livet,
 Og hvad vi er og har, til evig offer givet.

3. Nyt-Aars-Psalmer.

Nr. 14.

Mel. Hvo kun sin Gud vil lade ræde.

Da nu det gamle aar forsvinder,
 Og os, som Gud har født paa nye,
 Hans naade nu paa nye oprinder,
 Saa klinger ogsaa høyt i sky
 Vor tak for naade, fred og livet,
 Som hand os rigelig har givet.

4, 6: himlene] himmelen J²⁻⁷. 5, 5: værc] vor J⁴⁻⁵. 5, 6: er og] mangler i BJ¹⁻².
 Nr. 14. BJ¹⁻⁷. 1, 2: jødt] jød BJ¹⁻¹.

3, 4: mit] julenat. — 3, 5-6: Lk. 2, 9; Joh. 1, 5. 9; 8, 12. — 4, 2: pluf] fuldstændig. —
 4, 4: 1. Mos. 3, 15; Joh. An. 13, 9. — 4, 5-6: at vi ey skulde . . . at tage] for at vi ikke
 skulde smage døden (mærke dødens gru), har du købt os, sådan at vi nu kan få
 arv i himlen. — 5, 2-4: Rom. 8, 32.

Nr. 14. Oversættelse. Nachdem das alte Jahr verflusen, Chr. Knorr v. Rusch-
 roth, Schr. s. 90. — 1, 2: os] for os.